

ІННОВАЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ ВИЗНАЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті обґрунтовуються роль і значення інноваційної привабливості як важливого чинника, що здійснює істотний вплив на інвестиційну привабливість державного господарюючого суб'єкта в сучасних економічних умовах. Запропоновано підхід до визначення інвестиційної привабливості на основі критеріального оцінювання ключових факторів, що її ідентифікують.

Ключові слова: інноваційна привабливість; інвестиційна привабливість; оцінка; потенціал.

Значення інноваційної привабливості доцільно застосовувати щодо суб'єкта, який приймає управлінське рішення для вибору об'єкта впровадження інновації.

Інноваційна привабливість – це спроможність підприємства, зокрема, державного залучати внутрішні і зовнішні інноваційні проекти та мінімізувати ризик щодо досягнення мети учасників проектів, яка зумовлюється рівнем наявного інноваційного потенціалу підприємства.

У цьому зв'язку важливою ознакою привабливості підприємства є не лише оцінювання результатів його господарювання та кількість і якість ресурсів, які він має, а й рівня його підприємницької діяльності у відповідному ринковому середовищі з певною ємністю секторів ринку; взаємозв'язками з партнерами, органами влади, сукупністю поширених на його діяльність податкових пільг тощо [1, с. 52].

Значний теоретичний доробок є наявним в галузі інноваційного аспекту різних суб'єктів господарювання [2-11].

Для того, щоб визначити здатність підприємства до підвищення рівня інвестиційної привабливості з використанням інноваційного фактору необхідно встановити який потенціал інноваційної привабливості присутній на підприємстві.

Під інноваційною привабливістю підприємства в рамках будемо розуміти його властивість як соціально-економічної системи, що характеризує його потенційні можливості і практичну діяльність по перетворенню технічних і організаційних нововведень в інновації.

Виходячи з цього інноваційна привабливість складається з двох компонентів:

- інноваційного потенціалу, що характеризує потенційні можливості підприємства по мобілізації науково-технічних, трудових, виробничих, фінансових ресурсів необхідної кількості і якості для виконання необхідних досліджень і розробок, а також наявність і стан інфраструктури інновацій;

- інноваційної активності, під якою будемо розуміти комплексну характеристику поточної інноваційної діяльності підприємства, що відображає ступінь інтенсивності і своєчасність здійснення заходів щодо створення, впровадження та комерціалізації нововведень.

Оцінювання інноваційного потенціалу державного підприємства здійснюватимемо за п'ятьма критеріями, як вказано у табл. 1, а саме:

- науково-технічний потенціал;
- трудовий потенціал;
- виробничий потенціал;
- фінансування інновацій;
- інфраструктура інновацій.

Кожен із напрямків містить по 5 факторів, кожен з яких оцінюється за дихотомічною шкалою («наявний – не наявний», «низька – висока») з виставленням бінарної оцінки (1 – присутній, 0 - відсутній). Оцінка інноваційного потенціалу підприємства здійснюється шляхом підсумовування всіх оцінок за окремими факторами і виставленні підсумкової оцінки у відповідності з табл. 2.

Застосування даного підходу має практичну спрямованість, перш за все, щодо самого високотехнологічного підприємства.

Таблиця 1 – Фактори інноваційного потенціалу підприємства

Критерій оцінки	Показники інноваційного потенціалу підприємства	Оцінка
Науково-технічний потенціал	Наявність організаційної структури, яка здійснює розробку і впровадження інновацій	
	Наявність власних зареєстрованих винаходів, патентів, ноу-хау, комп'ютерних програм та інших об'єктів інтелектуальної власності, які були впроваджені та в наслідку призвели до економічного зростання	
	Рівень конкурентоспроможності інноваційних послуг («висока-низька»)	
	Частка на ринку інноваційних послуг	
	Наявність партнерських та особистих зв'язків з Науково-дослідницьким інститутом, підприємствами, зарубіжними партнерами	
Трудовий потенціал	Науковий рівень співробітників, наявність у них вчених ступенів та звань.	
	Наявність кадрів, які мають спеціальну освіту і досвід проведення науково-дослідницької роботи	
	Плинність наукових кадрів	
	Рівень заробітної плати	
	Стан системи перепідготовки кадрів	
Виробничий потенціал	Стан основних засобів (рівень зносу основних засобів)	
	Рівень технічних ризиків	
	Рівень завантаження основних засобів інноваційною продукцією	
	Темпи оновлення обладнання	
	Рівень автоматизації виробництва	
Фінансування інновацій	Склад джерел і форм фінансування інновацій	
	Частка витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи в собівартості	
	Вартість залученого капіталу і очікувана ефективність інновацій	
	Наявність власних ресурсів для фінансування інновацій	
	Рівень фінансових ризиків	
Інфраструктура інновацій	Наявність спеціалізованих лабораторій, експериментальної бази, приладів, установок і т.д.	
	Ступінь забезпеченості власними джерелами тепло- і електропостачання, мережі водо- і газопроводів, транспортних комунікацій та ін.	
	Наявність доступу до необхідних ресурсів (земельні ділянки, вода, корисні копалини, джерела енергії та ін.)	
	Наявність збутової мережі, що забезпечує просування інноваційної продукції на ринки	
	Наявність компаній і фірм, які надають послуги спеціального характеру	

Таблиця 2 – Оцінювання показників інноваційного потенціалу підприємства

Характеристика показників інноваційного потенціалу підприємства	Сума балів	Підсумкова оцінка
Високий рівень інноваційного потенціалу	21-25	5
Середній рівень інноваційного потенціалу	16-20	4
Низький рівень інноваційного потенціалу	11-15	3
Критичний рівень інноваційного потенціалу	6-10	2
Інноваційний потенціал відсутній	< 6	1

Крім того, організація моніторингу та створення інформаційної бази інноваційної привабливості підприємств конкретної сфери в регіоні дозволяє ефективно використовувати інвестиційний потенціал для розвитку відповідного територіального бізнес-сегменту.

Таким чином, і в макроекономічному, і в мікроекономічному плані є доцільним під час оцінювання інвестиційної привабливості високотехнологічних промислових підприємства визначати інновації як можливу «точку зростання», тобто враховувати їх інноваційну привабливість, яку можна визначити, застосовуючи табл. 1, оскільки вона включає в себе ключові фактори впливу.

Література

1. Філіна Г. І., Кравченко М. Н. Проблеми інноваційного розвитку економіки України. *Економіка та держава*. 2007. №5. С. 16–19.
2. Азарова А. О., Мороз О. О., Сторожа А. В. Розроблення механізму покращення інноваційної діяльності. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2012. № 6. Т.1. С. 112 –115.
3. Азарова А. О., Мороз О. О., Сторожа А. В. Комплексна цільова програма удосконалення інноваційного процесу з використанням сучасних автоматизованих засобів. *Вісник Сумського державного університету*. № 4. 2013. С. 102–109.
4. Azarova A., Bondarchuk A. Comprehensive target program to improvement of company's innovation attractiveness. *Economic Studies journal*. 2014. № 4.
5. Азарова А. А., Мороз Е. Е., Бондарчук А. В. Входные и выходные параметры математической модели оценивания инновационной привлекательности предприятия. *Менеджмент инноваций*. 2015. №2 (30). С. 116–122.
6. Azarova A., Bondarchuk A. Analysys of program products for evaluating innovation attractiveness : Collection of scientific articles «Institution of framework for the functioning of the economy in the context of transformation», Montreal, Canada. 2015. pp. 278–282.
7. Азарова А. О., Бондарчук А. В. Математична та структурна моделі оцінювання інноваційної привабливості підприємства : колективна монографія «Інтеграція економічних та інформаційних процесів: сучасний стан і перспективи розвитку»; за заг. ред. Л. М. Савчук. Дніпропетровськ : «Герда», 2015. С. 204–211.
8. Азарова А. О., Касіяненко В. Х., Жалін Ю. О. Комплексна цільова програма покращення інноваційної привабливості підприємства засобами ієрархічного цільового оцінювання альтернатив на основі сучасних СППР. *Інноваційна економіка*. 2016. №1–2 (61). С. 83–88.
9. Azarova A., Zhalin Y. Mathematical modeling of estimation process of innovation attractiveness of enterprise : collection of scientific articles «Economics, management, law: realities and perspectives». Les Editions L'Originale, Paris, France, 2016. 484 p. Pp. 175–178.
10. Азарова А. О., Жалін Ю. О. Розроблення механізму покращення інноваційної діяльності підприємства сучасними інформаційними технологіями : колективна монографія: «Управління інноваційною, інвестиційною та економічною діяльністю інтегрованих об'єднань та підприємств» 2016. № 1. С. 124–133.
11. Azarova A., O., Moroz O. V., Zhalin Y. O. The mathematical model of enterprises innovation attractiveness on the basis of fuzzy logic theory. Science and education: Collection of scientific articles. – Verlag SWG imex GmbH, Nürnberg, Deutschland, 2017. – 396 p. – P. 277–280.
12. Азарова А. О., Жалін Ю. О. Комплексна цільова програма покращення інноваційної діяльності на підприємстві. *Інноваційна економіка*. 2017. № 10. С.149–154.

Азарова Анжеліка Олексіївна – к.т.н., проф. каф. МБІС, заст. декана Факультету менеджменту та інформаційної безпеки з наукової роботи та міжнародного співробітництва Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, e-mail: azarova.angelika@gmail.com.

Azarova A. Anzhelika — Ph.D., Professor, Deputy dean of the Faculty of management and information security by scientific work and international cooperation Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Тямушева Вікторія Максимівна – студентка гр. МОЗ-15 факультету менеджменту та інформаційної безпеки, м. Вінниця, email:tiamusheva.v.Imo@gmail.com.

Tiamusheva Viktoria – student of gr. MOZ-15 of the Faculty of management and information security, Vinnytsia, email: tiamusheva.v.Imo@gmail.com.